

Larin-Miikkula, Tuulivaaran tietäjä.

Ne tämän lehden lukijat, jotka viime vuoden puolella sattuiivat huomaamaan Suomen Kuvalehdestä, taiteilija G. Paerin pakinoimista matkoistaan Vienan Karjalaan, ja siellä Repolan pitäjän Tuulivaaran kylässä kohtaamastaan tietäjästä ja kansanparantajasta Larin-Miikkulasta, ovat asiassa jo hieman viisaampia, mutta tait. Paerin kuvaus oli vain siitä, mitä hän pikakäyntinsä aikana henkilökohtaisesti huomioi ja sai toisilta kuulla, ja julkaistussa kuvassakin on erehdyksessä mainittu Miikkulan kuvan alla hänen veljensä nimi, joka ei ollut tietäjä, mutta allekirjoittaneella on eräs varsin voimakas ja erittäin ylikuonnollista näkemystä kuvaava tapaus, tästä vanhasta, ja viisaasta tietäjä ukosta. Siitä seuraavassa.

V. 1919 kevättalvella tapahtui Repolan Koropin kylässä metsästäjän, pitäjän kuulujen karhunkaatajaveljesten, Ippo ja Mikittä Riikosen, nuoremman veljen Mikitän katoaminen. — Eräänä varhaiskevään aamuna oli Mikittä sanonut emännälleen uudistalossaan, että täytyy tästä lähtea »metson kiimaan». Laitteli päivän mittaan kuntoon pyssynsä, rihlan ja haulikon, sekä tarpeellisen määrän ruutia ja panoksia, sekä noin kolmen neljän päivän eväät. — Olihan siihen aikaan ammattimetsästäjillä tapana myydä saaliinsa Suomen puolelle. — Kaikki nämä tarpeet pakkasi Mikittä omaan tekemäänsä metsästysahkioon, kunnosti laatimansa, erittäin kauniit suksensa, teroitti toisen sauvan päässä olevan keihään (enemmän jäänpuhkaisemiseen käytettävän puraan) ja pantuaan molemmat koiransa, karhukoira Murin ja lintukoira Kutin, kiinni uuteen pirttiinsä, lähti illankajossa hiihtelemään kohti Koropin ja Kolvasjärven välillä olevia soidinsaita ja kalastusmajoja. Karjalassahan oli suurempien lampien ja järvien rannoilla, erämaassa kalakotia ja erämajoja, joita käytettiin syksyisillä ja keväisillä riistaretkillä, saadun riistan säilytyspaikkoina ja metsästäjien tukikohtina kaukaisilla retkillään. — Tälle retkelleen jäi Mikittä. — Ei kuulunut miestä kotiin määrä-ajassa, vaan eipä siitä kukaan liioin ollut huolissaan, olihan sattunut usean kerran, että Mikitän retket olivat kestäneet yli viikonkin, riippuen riistan runsaudesta. — Vaan kun toisen viikon puolivälissä ei alkanut miestä kuulua kotiin, alkoi Mikitän emäntä kysellä toisilta kylän miehiltä, ovatko eräretkillään kohdanneet hänen miestänsä. Kukaan ei tiennyt kertoa nähneensä miestä. Tuli Mikitän emäntä meille isäni luo — isäni oli silloin tsasounan isäntä ja kylän luottomies — neuvoa kyselymään. Isäni käskystä menimme vanhemman veljeni Riston kanssa hakemaan kaikki kylän miehet meille neuvonpitoon, mitä olisi asiassa tehtävä. Päätettiin kaikki kylän hiihtokykyiset miehet ja pojat sekä halukkaat naiset lähettää etsimään eri suunnilta kadonnutta.

Minä pääsin isäni mukaan hevosella Kiimavaaraan menevään suuntaan. Neljän etsimis-päivän jälkeen oli uusi kokous, jossa todettiin, ettei mistään yli 10 virstan päästä, joka puolelta etsittyä oltu löydetty eikä liioin nähty merkkejä. Tässä kokouksessa ehdotti vainajan veli, Ippo Riikonen isälleni, että menemmepä Tuulivaaraan kuulemaan Larin-Miikkulaa, jos hän jotain asiasta tietäisi. Matka suoritettiin talviteitse hevosella ja minä pääsin mukaan, kylien väliä hän oli tavitietä n. 7—8 km. Perille päästyämme tapasimme »ukon» kotosalla. Kusakka vyöllä pitkän piikkopaidan päällä »ukko» istui pirtissään. Kuultuaan asiamme sanoi, »tulkaa huomenna ja tuokaa joku vainajalle hyvin läheinen esine tai vaatekappale mukanaan».

Menimme seuraavana päivänä aamulla, ja saavuttuamme perille oli »ukon» päällä toinen kauhtana kuin edellisenä päivänä. Pyhäpukuun oli pukeutunut, pitkän tukkansa sukinut ja muhkean partansa kauniisti jakanut, joten näky oli hyvin kunnioitusta herättävä.

Tuomistamme Mikitän tavaroista hän valitsi hyvin kuluneen vilttihatun. Pirtissä hän pani hatun sisälle juomalasin, kaatoi lasiin vettä hieman yli puolesta, kantoi tämän hatun lasin kera gornitsan puolelle obrasan alle, jossa jo paloi lampatka. (lampatka = tuikku, jossa palaa ruokaöljy) Asetti hatun pienelle pöydälle obrasan alle ja käski toisten poistua pois huoneesta. Noin puolen tunnin kuluttua palasi ukko gornitsasta, aivan hikisenä ja silminnähdyn hyvin uupuneena. Rauhallisesti ja hiljaisella äänellä hän sanoi: »turhaan etsitte Mikittä elävien joukosta, hän on ollut kuolleena jo toista viikkoa. Näin paikan missä hän on, ja kerron teille, jos olisi apua etsiessänne.» Ukko kuvasi sitten paikan suunnilleen tähän tapaan: »matalaa männikköä suon reunassa, vanha talvitie kulkee puron yli, jossa leveä suvanto, mies makaa selällään luodinreikä kaulassaan, ahkio jalkopäässä.» Tämä oli tietäjän sanoma vainajan veljelle ja isälleni, jotka kumpikin tunsivat hyvin kaikki erätiet, suuremmat suot ja huomattavammat puronuomat. Hetken keskusteltuaan vielä tietäjän kanssa ja kysytyään palkkaa tiedoista, saivat kysyjät hyvin paheksuvan vastauksen. »Vai palkasta mie tämmöisiä puhuisin». Lähdimme kotiin ja menomatkalla Ippo ja isäni tulivat siihen tulokseen, että Mikitän täytyy olla noin 8—10 virstaa Koropista Kolvasjärveen vieneen vanhan talvitiien pohjan suunnassa olevan suon reunassa puron tienoilla. Vielä samana päivänä kantavan hankikelin vallitessa lähdimme hevospelissä paikkaa toteamaan. Ilman minkäänlaista etsimistä ja hakemista, tulimme paikkaan, joka sopi minunkin mielestäni juuri tietäjän kuvaamaksi ja sieltä löytyi Mikittä. Ipon ja isäni keskustelusta ja myöhemmin omankin



Lappi näyttäytyi Helsingin Messuhalissa helmikuun alkupuolella erittäin suuremmoisesti järjestetyssä näyttelyssä. Kymmenet tuhannet alkuiset ja koululaiset saivat näyttelystä hyvää valaistusta Lapin oloista ja elämästä. Yhä useammat näyttelyssä kävijät varmaan rientävät omin silmin näkemään Lappia ja sen ihmeitä. Varsinkin koululaisille oli käynti näyttelyssä elämys ja erikoinen havainto-oppitilaisuus tuosta maamme pohjoisimmasta kolkasta. Lappi- ja poroviikon päätteeksi esittivät Lapin miehet Käpylän raviradalla porojensa pystyväisyyttä kilpailusta Etelä-Suomen nopeimpia hevosia vastaan.

Kalevala-rahaston apurahat.

Suomalaisen Tiedeakatemian hallitus on päättänyt antaa Kalevala-rahaston jaettavissa olevat korko-
varat, 140.000 mk, yhteisenä apurahana dosentti
R. E. Nirville ja fil. lis. *Pertti Virtarannalle* inkerikko- ja savakkomurteiden tutkimista varten ensi kesän kuluessa Ruotsissa oleskelevien inkeriläisten pakolaisten keskuudessa.

kokemani perusteella oli kyseessä tapaturma: mies veti ahkiota ja huomattuaan puron suvanossa muuttolintuja, oli yrittänyt vetää haukkonsa ahkiosta, mutta hana oli tavannut johonkin ja niin oli vahinko valmis.

Tämä oli hyvin kuvaava tapaus Larin Miikkulan, Tuulivaaran ukon »näkiän» lahjasta. Se että hän olisi ollut tietoinen paikasta t.m.s., ei ole mahdollista, sillä ei kukaan ollut voinut liikkua niillä main, ja Tuulivaaran ja löytöpaikan väliä oli yli 20 virstaa kukonhännällä mitattuna.

Ale.

Elias Lönnrotille muistopatsas Sammattiin.

Kun Elias Lönnrotin syntymästä ensi vuonna tulee kuluneeksi 150 vuotta, aiotaan Kalevalan luojalle tällöin pystyttää muistopatsas hänen synnyinpitäjänsä Sammattiin. Aloitteen on tehnyt Kalevalaseura, ja siihen on yhtynyt Sammatin kunta.

Kalevalaseura on valinnut patsastoimikunnan, johon kuuluvat akateemikot Wäinö Aaltonen ja Onni Okkonen, kuvanveistäjä Alpo Sailo, tohtorit T. J. Itkonen ja L. Wennervirta, prof. Aarne Äyräpää ja seuran puheenjohtaja dosentti A. O. Väisänen.

Patsaan mallina on Emil Halosen pienoisveistos, jonka hän loi ottaessaan v. 1899 osaa Lönnrotin muistopatsaskilpaluun.

Koska suurikokoisen patsaan valmistaminen, joka on uskottu kuvanveistäjä Eino Räsäselle, tulee pronssivaluineen nykyoloissa kalliiksi, vetoaa Kalevalaseura hankkeen toteuttamisessa maamme liikelaitosten sekä myös yksityisten kansalaisten rahalliseen tukeen.

Kalevalanpäivän aikaan myytiin kaikkialla 10 markan hintaista merkkiä, joka kuvaa Lemminkäisen hirvenhihtoa ja on A. Gallen-Kallan luomus. Merkkiä ostamalla oli jokaisella mahdollisuus avustaa L.:n patsaan pystyttämistä.